

Mes ir vėl susitikom...

Atrodo tapo tradicija, jog Tarptautinės komisijos nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti (toliau Tarptautinė komisija) bendradarbiaudama su Raseinių rajono Ariogalos gimnazija (direktorius Arvydas Stankus) organizuoja istorinius – pažintinius seminarus. Pasak Tarptautinės komisijos vykdomojo direktoriaus pavaduotojos – švietimo programų koordinatorės Ingridos Vilkienės, „Ariogalos gimnazija tapo ta ašis, aplink kurią vasaromis sukasi Tolerancijos ugdymo centrų lokalsios istorijos panaudojimo ugdymo procese paradigmos.“ Į seminarą šiemet jungėsi kelios dešimtys įvairių Lietuvos švietimo, kultūros įstaigų pedagogų ir specialistų, pasirinkdami kultūrinį pažintinį maršrutą po Švėkšną, Tauragę, Kelmę bei Raseinių rajoną. Padedant vietos gidams Monikai Žasytienei, Živilei Griguolienei, Mildai Knyzelienei ir Arnui Zmitrai buvo galima giliau suprasti kaip geopolitiniai faktoriai veikė atitinkamo krašto, visuomenės raidą, kaip tai įprasminta ir ko galima pasimokyti iš praeities. Galima sakyti, jog praeities objektuose pagrindinė varomoji jėga yra kultūros paveldas, šalia jo gamta bei informacija ir jos interpretavimas. Ryški to iliustracija mus pasitiko pirmoje aplankytoje Šilutės Hugo Šojaus muziejaus Švėkšnos ekspozicijoje. Tarsi šimtametės pasienio miestelio istorijos puslapius sklaidė muziejininė Monika Žasytienė, komentuodama pasiekimus, kraštui būdingą paveldą, iki Antrojo pasaulinio karo čia gyvenusių gausią žydų bendruomenę ir jos sunaikinimą. Pastarieji miestelio istorijos fragmentai aprašyti Monikos Žasytienės darbe „Švėkšnos žydų bendruomenė XVII – XX amžiuje“.

Tolimesnis maršrutas vedė į apskrities miestą Tauragę, kurios buvusiuose muitinės pastatų komplekse pasitiko šio krašto „Santakos“ muziejaus administratorė Živilė Griguolienė. Čia teminėse ekspozicijose autentika tarsi įpakuota į modernų rūbą ir atskleidžia neįtikėtiną praeitį – saugomas lenkų dovanotas apie 20 mln. metų senumo medžio fragmentas...

Antrą seminaro dieną VŠĮ „Atrask Rasenius“ direktorius, gidas Arnas Zmitra vedė į Šiluvą, kur žymu apsiereiškimų, popiežiaus Jono Pauliaus II būties ženklų, stovi moderni koplyčia ir barokinė bazilika. Tuo pačiu gidas Arnas priminė apie stovėjusią Šiluvoje sinagogą, kurios buvimo vietoje neseniai pastatytas atminimo ženklas. Toliau į šiaurę – Kelmė. Autentiškame Gruževskių dvare XIX amžiaus pirmoje pusėje svečiavosi Rusijos imperatoriai Aleksandras I ir Nikolajus I, čia suliepsnojo Gruževskaičių ir valdovų adjutantų meilė peraugusi į vedybas, čia taip pat 1863 m. telkėsi sukilėliai.

Grįžtant atgal lankėmės Kryžkalnio monumente Lietuvos partizanams – kovoms už Lietuvos laisvę atminti. Gidas Arnas Zmitra pasiūlė Kryžkalnį aplankyti kitais metais, kada turėtų veikti informacinis centras. Pakeliui dar apsilankėme žmogaus darbštumą ir kūrybiškumą įprasminančiame Nemakščių „Aštuonračio“ muziejuje ir visų mūsų laukė ilgas kelias namo...

Turbūt dažnas sutiks, kad daugiau susipažinus su istorija, galima labiau detalizuoti dabartį, suprasti ir pamatyti, jog dabartinės Lietuvos miestuose ir miesteliuose stengiamasi visuomenei atverti kultūros paveldą, kuris ir yra raktas į mūsų praeities pažinimą.

Arūnas Mikalauskas

Veiviržėnų Jurgio Šaulio gimnazijos

istorijos mokytojas